

Nařízení EU o ochraně osobních údajů – pověřenec pro ochranu osobních údajů

V našem dřívějším článku jsme poskytli obecný popis některých nových povinností vyplývajících pro správce a zpracovatele osobních údajů z obecného nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR),^[1] které bylo přijato v květnu 2016 a bude účinné od května 2018.^[2] V tomto článku se zaměříme na konkrétní zcela nový institut pověřence pro ochranu osobních údajů. Přestože na úrovni EU tato funkce doposud zavedena nebyla, v některých členských státech ji znají již nyní. Například v Německu povinnost jmenovat osobu, které má dohlížet na ochranu osobních údajů, existuje již od 70. let.

Kdo musí pověřence jmenovat?

Pověřence pro ochranu osobních údajů musí správce nebo zpracovatel jmenovat v každém z těchto případů:

- zpracování provádí **orgán veřejné moci či veřejný subjekt** (s výjimkou soudů jednajících v rámci svých soudních pravomocí);
- hlavní činnosti** správce nebo zpracovatele spočívají ve zpracování údajů, které vyžaduje **rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů údajů**;
- hlavní činnosti** správce nebo zpracovatele spočívají v rozsáhlém zpracování **zvláštních kategorií údajů a údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů**; nebo
- vyžaduje-li to právo EU nebo členského státu**.

Bez výjimky tedy budou povinny jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů orgány veřejné moci, které zpracovávají osobní údaje.

Problematické však může být posouzení povinnosti jmenovat pověřence v případech uvedených výše pod písmeny b) a c). Pojmy „*hlavní činnosti*“ a „*rozsáhlé*“ jsou vágní a připouští více výkladů.

Jako vodítko lze použít odůvodnění nařízení, které v bodě 97 naznačuje, že zpracování údajů bude považováno za „*hlavní činnosti*“, pokud souvisí s jeho základními činnostmi. Naopak v případě, kdy bude zpracování údajů pouze pomocnou činností (jako například při zpracování údajů vlastních zaměstnanců), tak správce nebude povinen pověřence jmenovat, a to i přestože zpracování údajů jeho zaměstnanců dosáhne rozsáhlého měřítka. Jestliže však správce nebo zpracovatel bude v rámci svých hlavních činností provádět zpracování údajů, které vyžaduje rozsáhlé a pravidelné monitorování subjektů údajů nebo které spočívá v rozsáhlém zpracování zvláštních kategorií údajů, tak mu již vznikne povinnost pověřence jmenovat.

Z bodu 24 odůvodnění nařízení vyplývá, že za účelem posouzení, zda zpracování údajů lze klasifikovat jako „*monitorování subjektů*“, by mělo být zjištěno, zda jsou subjekty údajů sledovány na internetu a zda dochází k profilování dotčené osoby, zejména za účelem přijetí rozhodnutí, která se jí týkají, nebo za účelem analýzy či odhadu jejích osobních preferencí, postojů a chování. Definici „*rozsáhlého zpracování*“ je možné částečně dovodit z bodu 91 odůvodnění nařízení, podle něhož by se mělo jednat zejména o rozsáhlé operace zpracování, jež mají sloužit ke zpracování značného množství osobních údajů na regionální, celostátní nebo nadnárodní úrovni a jež by mohly mít dopad na velký počet subjektů údajů. Typickým příkladem správce či zpracovatele údajů, který nepochybně patří do kategorie uvedené výše pod písmenem b) a který tedy musí funkci pověřence zavést, jsou online sociální sítě nebo společnosti poskytující služby cílené reklamy.

Relativně jednodušší by mělo být posouzení povinnosti jmenovat pověřence v případě správců nebo zpracovatelů, jejichž hlavní činnosti spočívají v rozsáhlém zpracování zvláštních kategorií údajů uvedených v čl. 9 nařízení, tj. citlivých údajů, jakými jsou například údaje o rasovém či etnickém původu, politických názorech, zdravotním stavu, biometrické údaje apod. V tomto případě povinnost jmenovat pověřence dopadne například na zdravotní pojišťovny a pravděpodobně i zdravotnická zařízení.

Správce nebo zpracovatel musí sledovat také národní legislativu, neboť nařízení připouští, aby členský stát přijal právní předpis, který může specifikovat požadavky na jmenování pověřence odlišně.

Vzhledem k výše uvedeným interpretačním nejasnostem nezbyvá než si počkat na výkladové stanovisko pracovní skupiny W29, která má vydat pokyny mj. k problematice pověřence pro ochranu osobních údajů přednostně. Tyto pokyny snad blíže a přesněji vymezí, na jaké zpracování osobních údajů dopadá povinnost správce či zpracovatele jmenovat pověřence.

Postavení a kvalifikační předpoklady pověřence

Osoba vykonávající úkoly pověřence může být ve vztahu ke správci nebo zpracovateli údajů buď přímo jejich **zaměstnancem**, anebo může plnit své úkoly jako **externista** na základě smlouvy o poskytování služeb. Nařízení dovoluje, aby jedna osoba

[1] Nařízení č. 2016/679, k dispozici [zde](#).

[2] Článek je k dispozici [zde](#). (Poznámka redakce: Přetisk tohoto článku je v e-příloze Auditor č. 7/2016 na str. 27).

zastávala funkci pověřence **pro skupinu podniků anebo několik orgánů veřejné moci**, což představuje velkou výhodu a možnost snížení nákladů na straně správců nebo zpracovatelů. U skupiny podniků lze jmenovat jediného pověřence pouze za podmínky, že je snadno dosažitelný z každého podniku. V případě společného pověřence pro více orgánů veřejné moci to zase musí umožňovat jejich organizační struktura a velikost. Navíc pověřenec může současně plnit i jiné úkoly a povinnosti nesouvisející s ochranou osobních údajů. Žádné z těchto jiných úkolů a povinností však nesmí vést ke střetu zájmů s jeho funkcí pověřence.

Pověřenec by měl mít v rámci výkonu své funkce **nezávislé postavení** na správci či zpracovateli, neboť mu nelze udělovat žádné pokyny týkající se výkonu úkolů pověřence. Nařízení dále zajišťuje pověřenci **zvláštní ochranu**. Pověřenec totiž nemůže být propuštěn ani jinak sankcionován z důvodu souvisejícího se samotným plněním své funkce. Správce nebo zpracovatel je rovněž povinen poskytnout pověřenci veškeré zdroje a nezbytnou součinnost pro plnění jeho úkolů a zajistit mu tak nerušený výkon jeho funkce.

Pověřenec bude jakýmsi **prostředníkem** mezi správcem či zpracovatelem a dozorovým orgánem (v ČR Úřadem pro ochranu osobních údajů), kterému musí sdělit kontaktní údaje na pověřence, a také mezi správcem či zpracovatelem a subjekty údajů, které se mohou na pověřence obracet ve všech záležitostech souvisejících se zpracováním jejich osobních údajů a výkon jejich práv.

Z nařízení přímo nevyplývají žádné konkrétní **kvalifikační požadavky** na osobu pověřence, nicméně pověřenec musí být jmenován na základě svých profesních kvalit a zejména odborných znalostí práva a praxe v oblasti ochrany údajů a schopnosti plnit úkoly pověřence. Přestože právnícké vzdělání nařízení výslovně nevyžaduje, lze doporučit, aby si správce či zpracovatel pro pozici pověřence právníka vybral anebo aby alespoň ověřil, zda se příslušná osoba v problematice ochrany osobních údajů orientuje. V každém případě musí být pověřenec seznámen s organizační strukturou správce nebo zpracovatele a technickými a dalšími podmínkami zpracování údajů.

Úkoly pověřence

Výčet úkolů pověřence pro ochranu osobních údajů obsahuje článek 39 nařízení. K základním úkolům pověřence patří zejména:

- a) **poskytování informací a poradenství** správcům nebo zpracovatelům a zaměstnancům, kteří provádějí zpracování, o jejich povinnostech v oblasti ochrany údajů;
- b) **monitorování souladu zpracování údajů** s tímto nařízením, dalšími předpisy EU nebo členských států v oblasti ochrany údajů a s koncepcemi správce nebo zpracovatele v oblasti ochrany osobních údajů, včetně **školení pracovníků** zapojených do operací zpracování a souvisejících **auditů**;
- c) **poskytování poradenství** při posouzení vlivu zpracování na ochranu osobních údajů;
- d) **spolupráce s dozorovým úřadem**; a
- e) působení jako **kontaktní místo pro dozorový úřad**.

Pověřenec by tedy měl implementovat a dohlížet na plnění opatření k zajištění povinností vyplývajících pro správce či zpracovatele údajů z nařízení. Tato opatření zahrnují především vhodná technická a organizační opatření k zajištění zpracování v souladu s nařízením (tzn. přijetí a dodržování příslušných interních předpisů), řádné a včasné plnění informační povinnosti ve vztahu k subjektům údajů (tzn. příprava informačních sdělení a žádostí o souhlas subjektů údajů se zpracováním údajů), vedení záznamů o všech činnostech zpracování údajů správce či zpracovatele, ohlašování případného narušení ochrany osobních údajů dozorovému úřadu a oznamování těchto případů subjektům údajů, poradenství při posuzování vlivu zpracování na ochranu osobních údajů a mnoho dalších opatření.

Sankce

Správci a zpracovatelé údajů by měli důkladně vyhodnotit, zda se na ně povinnost jmenovat správce vztahuje, neboť při porušení této povinnosti může dozorový orgán uložit pokutu až do výše **10 mil. eur** anebo u podniků až do výše **2 % celosvětového celkového ročního obrátu** za předchozí finanční rok (uplatní se vždy vyšší hodnota).

Jmenovat či nejmenovat pověřence?

I přestože správce nebo zpracovatel dospěje k závěru, že podle nařízení ani podle českých právních předpisů pověřence pro ochranu osobních údajů jmenovat nemusí, doporučujeme zvážit jmenovat pověřence dobrovolně, což nařízení samozřejmě umožňuje. Pověřenec totiž usnadní správci zajištění plnění povinnosti v oblasti ochrany osobních údajů a zprostředkuje komunikaci s dozorovým úřadem. Kromě toho v případě porušení povinností v oblasti ochrany osobních údajů bude jmenování pověřence určitě bráno v úvahu při posuzování vzniku odpovědnosti a zejména při případném stanovení výše sankce, neboť jmenování pověřence nepochybně prokazuje maximální péči správce či zpracovatele o zajištění odpovídající úrovně ochrany osobních údajů a jeho zájem na prevenci potenciálních škod.